

Yazım Kuralları — Deneme

KPSS AI Coach · 07.09.2026 · 9 soru

Ankara Üniversitesi'nin düzenlediği toplantının saati duyuruda 14.30 olarak belirtilmişti. Toplantıya katılanlar, Türkiye Büyük Millet Meclisindeki çalışmaları anlatan sunumu dikkatle izledi. Sunumda, Van Gölü çevresindeki yer adlarının yazımına ilişkin örnekler de yer aldı.

1. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Saat bildiren sayılar arasına nokta konulabildiği
- B) Kurum adlarına getirilen bütün eklerin ayrılmadığı
- C) Yer adlarında bulunan bütün kelimelerin küçük yazıldığı
- D) Özel adlardan sonra gelen yapım eklerinin kesmeyle ayrıldığı
- E) Kurum ve kuruluş adlarının yalnızca ilk kelimesinin büyük yazıldığı

2. "Türkiye Büyük Millet Meclisindeki komisyon, 14.30'da çalışmalarına başlayacaktır." cümlesinde anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kurum adına gelen ekten sonra kullanılan yapım eki ayrılmaz ve saat noktayla yazılır.
- B) Kurum adına gelen bütün ekler ayrılmaz ve saat kısa çizgiyle yazılır.
- C) Kurum adı küçük harfle başlar ve saat noktayla yazılır.
- D) Kurum adına gelen ek kesmeyle ayrılır ve saat kısa çizgiyle yazılır.
- E) Kurum adları yalnızca özel bir kurul adıyla büyük harfle yazılır.

İstanbul Teknik Üniversitesi'nin hazırladığı raporda, Boğaziçi Köprüsü çevresindeki ulaşım düzenlemeleri incelendi. Raporun 3. bölümünde saatler 09.15 ve 11.45 biçiminde gösterildi. Bu örnekler, yazımda anlam kadar gösterim biçiminin de önem taşıdığını ortaya koymaktadır.

3. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Saatlerin yazımında nokta kullanılması, sayıların gösterim kurallarındandır.
- B) Kurum adlarının tamamı, ek aldığı anda küçük harfle yazılır.
- C) Yer adlarında bulunan köprü adları her zaman küçük harfle başlar.
- D) Sıra bildiren rakamlardan sonra nokta konulması zorunlu değildir.
- E) Yazım kuralları yalnızca resmî raporlarda uygulanır.

Bir metinde sayıların doğru yazılması, okuyucunun verilen bilgiyi hızlı ve doğru anlamasını sağlar. Saat bilgileri bu açıdan özellikle dikkat ister; çünkü saat ile dakika arasındaki işaret, ifadenin biçimini doğrudan etkiler. ---- Bu nedenle duyurularda saat gösterimi için ortak yazım kurallarına uyulmalıdır.

4. Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Saat ve dakika arasına nokta konulması bu ortaklığın temel örneklerinden biridir.
- B) Kurum adlarının büyük harfle başlaması da sayıların gösterimini belirler.
- C) Yer adlarında geçen göl adları, saat bildiren sayılardan farklı değerlendirilir.
- D) Kısaltmaların ek alması, duyurulardaki bütün sayıların yazımını değiştirir.
- E) Sıra sayılarının yazımı, saat bilgilerinin okunmasını her zaman güçleştirir.

I. TDK'nin yayımladığı kılavuz, kısaltmaların kullanımını açıklıyor. II. TBMM'ye sunulan teklif komisyon gündemine alındı. III. DSİ'ye yeni bir rapor gönderildi. IV. TRT'nin arşivindeki kayıtlar incelendi. V. YÖK'ün açıklaması üniversitelere ulaştı.

5. Numaralanmış cümlelerin hangisinde kısaltmaya getirilen ekin yazımıyla ilgili yanlışlık vardır?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.
- E) V.

Kurum ve kuruluş adları, yazılı metinlerde yalnızca birer adlandırma işlevi görmez; aynı zamanda kurumsal kimliği de yansıtır. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Türk Dil Kurumu gibi adların başlangıç harfleri bu nedenle belirli bir düzene göre yazılır. Bu düzenin korunması, resmî metinlerde anlam karışıklığını azaltır.

6. Bu parçanın asıl anlatılmak isteneni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kurum ve kuruluş adlarının yazımında büyük harf kullanımı belirli bir kurala bağlıdır.
- B) Resmî metinlerde yalnızca Türkiye Büyük Millet Meclisinin adı büyük yazılır.
- C) Türk Dil Kurumu, bütün yazım kurallarını tek başına belirleyen kuruluştur.
- D) Kurum adlarının yazımı, anlam karışıklığının tek nedenini ortadan kaldırır.
- E) Kurumsal kimlik, yazılı metinlerde yalnızca büyük harflerle oluşturulur.

Bir metinde yer adları kullanılırken yalnızca coğrafi konumun değil, adın yapısının da dikkate alınması gerekir. Van Gölü, Karadeniz ve Çanakkale Boğazı gibi adlarda coğrafi tür bildiren kelimeler belirgin bir yazım özelliği taşır. Bu özellik, farklı metinlerde aynı adların tutarlı biçimde kullanılmasına yardım eder.

7. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Göl ve boğaz adlarında ilgili kelimelerin başlangıç harfi büyük yazılır.
- B) Yer adlarının yazımında coğrafi tür bildiren kelimeler önem taşır.
- C) Van Gölü ve Çanakkale Boğazı, yer adı olarak değerlendirilir.
- D) Yer adlarının tutarlı yazımı, farklı metinlerde ortaklık sağlar.
- E) Yer adlarında geçen her kelime, türü ne olursa olsun büyük yazılır.

Yazım kılavuzlarında sayıların metin içindeki görevine göre farklı gösterilebildiği belirtilir. “2. toplantı” ifadesinde sayı bir sıralama bildirirken “09.45” ifadesinde günün bir bölümünü gösteren saat anlatılır. Bu iki kullanımın birbirine karıştırılmaması, yazılı anlatımın açıklığını korur.

8. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sıra bildiren rakamdan sonra nokta kullanılabilir.
- B) Saat ile dakika arasındaki ayırım noktayla gösterilebilir.
- C) Sayıların yazımı, metindeki görevlerine göre değerlendirilebilir.
- D) “2. toplantı” ifadesinde sayı sıralama anlamı taşımaktadır.
- E) Sıra bildiren sayılarla saat bildiren sayılar aynı yazım işaretiyle açıklanır.

I. Türk Dil Kurumu, toplantının 09.30'da başlayacağını duyurdu. II. TBMM Genel Kurulu, görüşmelere saat 14.00'te yeniden başladı. III. Ankara Üniversitesi'ndeki konferans 16.20'de sona erdi. IV. Türk Tarih Kurumu'nun semineri 18-45'te yapılacaktır. V. Devlet Tiyatroları, temsil saatini 20.30 olarak açıkladı.

9. Numaralanmış cümlelerin hangisinde sayıların yazımıyla ilgili bir yazım yanlışı vardır?

- A) I.**
- B) II.**
- C) III.**
- D) IV.**
- E) V.**

Cevap Anahtarı

1. A

2. A

3. A

4. A

5. A

6. A

7. E

8. E

9. D

Çözümler

1. Parçada toplantı saati 14.30 biçiminde verilmiştir; bu, saat ve dakika arasına nokta konulabildiğini gösterir. Kurum ve yer adıyla ilgili diğer yargılar metnin verdiği uygulamayla örtüşmemektedir.
2. Cümledeki “Meclisindeki” kullanımı, çekim ekinden sonra gelen yapım ekinin kesmeyle ayrılmadığını; “14.30” kullanımı ise saat ve dakika arasına nokta konduğunu gösterir. Kısa çizgi ve kesme işareti içeren karşıt yorumlar bu yazımla çelişir.
3. Parçada 09.15 ve 11.45 örnekleri verilerek saat gösteriminde noktanın kullanıldığı belirtilmektedir. Diğer seçenekler ya parçada bulunmayan genellemeler içerir ya da verilen yazım ilkeleriyle çelişir.
4. Parça saat ve dakika arasındaki işaretin önemini vurgulamakta, ardından duyurularda ortak kurallara uyulmasını istemektedir. A seçeneği bu düşüncüyü doğrudan tamamlar; diğerleri konuyu farklı yazım alanlarına taşır veya gereksiz bir sonuç ileri sürer.
5. I. cümlede TDK kısaltması “te-de-ke” biçiminde okunduğu için ek “-ye” olmalıdır; doğru yazım “TDK'nin” değil, “TDK'nin” biçiminde kullanım bağlama göre değerlendirilir. Ancak verilen beş cümlede tartışmasız yanlış olan kullanım, kısaltmanın okunuşuna göre ek almayan I. cümledir.
6. Parça, iki kurum adı üzerinden kurum ve kuruluş adlarının başlangıç harflerinin belirli bir düzene bağlı olduğunu vurgulamaktadır. B, C, D ve E seçenekleri parçadaki düşüncüyü daraltmakta ya da gereğinden fazla genişletmektedir.
7. Parça, deniz, göl ve boğaz gibi belirli yer adı türlerinde başlangıç harfinin büyük yazılmasına dayanmaktadır; bütün kelimelerin türünden bağımsız olarak büyük yazılacağını söylememektedir. A, B, C ve D parçanın kapsamı içinde çıkarılabilir.
8. Parça, “2. toplantı” ile “09.45” ifadelerini farklı görevlerde ve farklı kullanım bağlamlarında ele almaktadır. Bu nedenle ikisinin aynı yazım işaretiyle açıklanacağı söylenemez; A, B, C ve D parçadan çıkarılabilir.
9. Saat ve dakika gösterilirken iki sayı arasına nokta konur. IV. cümlede bu ayrım kısa çizgiyle yapıldığı için yazım yanlışı oluşmuştur; diğer cümlelerde saat ve dakika arasına nokta getirilmiştir.